

УДК 94:[37.015.33:172.15](477)«20»

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ – ОСНОВА ГЕНЕРАЦІЇ УКРАЇНЦЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Чернега П.М., Пасічник Д.І.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Аналізується актуальність формування нового свідомого покоління, українців ХХІ ст., виховання молоді у національно-патріотичному дусі, необхідність розвитку національної освіти, наповнення її змісту героїчною історією, багатою культурою нашого народу, повагою до державної мови, народних символів і традицій. Розглядається національно-патріотичне виховання, як основа формування українського менталітету, вагомим чинником збереження й зміцнення національної ідентичності формування високоосвічених, всебічно розвинутих, духовно багатих і моральних громадян незалежної України.

Ключові слова: культура, національне виховання, патріотизм, етнопедагогіка, ідентичність, український народ.

Постановка проблеми. Споконвічне гноблення, використання як ресурсу, зазіхання на територіальну цілісність, дискредитація національної гідності, культури, традицій та звичаїв українського народу Польщею, а згодом Росією, вербування під різноманітними багатоголосими гаслами покращення життя під протекторатом чужоземного загарбника – призвело національного характеру і єдності українства, занепад власного національно-свідомого суспільства, зневіри у власні сили й можливості розбудови соборної незалежної української держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теренах України першооснови патріотичного виховання були закладені ще в народній педагогіці: легендах, казках, міфах, символах літописів, повчаннях, прислів'ях. Проблема виховання свідомих патріотів рідної землі хвилювало літописців, письменників, державних, релігійних, громадських діячів: Володимира Мономаха [17], П. Орлика [21], Г. Сковороду [24], І. Котляревського [13], Д. Чижевського [32], С. Петлюру [20], С. Бандеру [1], Л. Українку [28], Д. Донцова [7], М. Грушевського [6] та ін. Багатогранні аспекти

національно-патріотичного виховання особистості знайшли своє відображення у працях педагогів Г. Ващенка [3], О. Духновича [9], С. Русової [22], К. Ушинського [29], які велику увагу приділяли вихованню любові до своєї землі, рідної мови, формуванню національної самосвідомості, поваги до історичного минулого. Любов до рідної землі, високі почуття вірності й відданості Батьківщині, пошани до її трудівників прищеплював молоді В. Сухомлинський [26]. Психологічні засади патріотичного виховання вивчали П. Блонський [2], Л. Виготський [5], І. Синиця [23].

У сучасній педагогічній науці окремі аспекти національно-патріотичного виховання розробляють В. Бондар, Н. Волошина, А. Капська.

Історіографічний аналіз вказує на існування значної кількості праць педагогів, етнологів, фольклористів, істориків, присвячених вивченню народної педагогіки та її розвитку на різних історичних етапах.

Мета статті. Головною метою цієї статті вивчення багатовікової етнопедагогічної спадщини українського народу, його традиційної звичаєвої культури, на основі яких відбувається національ-

но-патріотичне виховання у добу відродження незалежної України.

Виклад основного матеріалу. У час боротьби українського народу з російським агресором, що окупував східну територію України та Крим, Росія проводить політику шовінізму та насадження імперської ідеології, пльондруючи та фальсифікуючи джерела й витoki нашої історії, переписаної тими ж таки російськими окупантами, істориками запроданцями, що «вигодувані були з руки Петра I, Катерини II та їх сатрапами», досить актуальним постає питання формування нового свідомого покоління, генерації Українця XXI ст., виховання молоді у національно-патріотичному дусі, за умов розвитку національної за змістом та характером освіти, в якій навчально-виховний процес має ґрунтуватися у руслі ідей української героїчної історії, традиціях, звичаїв народу, знанні державної мови і літератури, поваги до народних символів та християнської релігії, а основою є використання мудрих настанов та досвіду наших попередників, що сформували цілу низку чеснот і якостей, що є притаманні справжньому українцю.

Становлення української незалежної держави та розбудова громадянського суспільства передбачають пріоритет людини і нації, всебічний розвиток духовності. Самостійний шлях розвитку України як демократичної правової держави зумовлює необхідність розвитку освіти гуманістичної та національної за змістом. Вона має базуватися на здобутках вітчизняної та світової педагогіки. Відповідно постає проблема формування Людини Української за духом, справжнього представника нової національної еліти, провідника національної ідеї. Для формування такої людини має бути створена неперервна система національного виховання, заснована на кращих надбаннях української культури. Провідне місце в процесі національного виховання належить мові, її всеохопному функціонуванню в усіх сферах суспільного життя. «Рідна мова – то найповніший наріжний камінь існування народу як окремої нації: без окремої мови нема самостійного народу», – писав відомий мовознавець, державний та церковний діяч професор Іван Огієнко [16, с. 23].

Основним завданням держави і суспільства має стати виховання патріотизму, тобто любові до рідної землі, своєї батьківщини, відданості народові й гордість за нього, прагнення захисту надбань українства, продовження й примноження його загальнолюдських і національних матеріальних, моральних та духовних цінностей. Доречно буде пригадати слова В. Липинського – патріота, історика, дипломата. Він акцентував нашу увагу на тому що: «бути патріотом – це значить бажати всіма силами своєї душі створення людського і політичного співжиття людей, що житимуть на українській землі, а не мріяти про втопленні у Дніпрі більшості своїх же земляків. Бути патріотом – це значить шукати задоволення не в тім «щоб бути українцем», а в тім, щоб було чесно носити ім'я українця. Бути патріотом – це значить вимагати гарних та добрих вчинків від себе, як від українця, а не ненавидіти інших, тому що вони «не українці». Врешті бути патріотом, це значить, будучи українцем, виховувати в собі

громадські, політичні, державотворчі прикмети!» [15, с. 23]. Своє бачення національно-патріотичного виховання було у класика-педагога В. Сухомлинського. Це було для нього: «своєрідною сферою духовного життя, яка проникає в усе що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується» [26, с. 188].

Потрібно ставити саме питання формування дійсно того образу українця, який ми знаходимо у творах геніальних письменників і педагогів української літератури Т. Шевченка, П. Куліша, І. Франка, Л. Українки, Л. Костенко, К. Ушинського, Г. Ващенко, та інших видатних поборників ідей державного незалежності та самобутності України.

За умов політичної, економічної нестабільності, розколу території України та поділу її між двома таборами, з однієї сторони з тим же згаданим «російським змієм», з іншої – свої правила писала «чорним пером» Річ Посполита, необхідно звернутися до досвіду національно-патріотичного виховання молоді доби Козаччини. Саме козакам вдалося сконцентрувати те осердя, не тільки у вигляді воєнного угруповання, а йому були притаманні ознаки сильної держави, колоритного побуту, самобутньої культури, а головне родинної педагогіки, що безпосередньо актуальним для нас, у вирішенні проблем національно-патріотичного виховання.

Доба козацько-гетьманської держави дала потужний стимул ідеям національно-патріотичного, чи, як тоді говорили – «народного» виховання, народної педагогіки.

Виховання молоді в козацькому середовищі, полягало у синтезі релігійної й монастирської та народної педагогіки, метою яких був духовний розвиток особистості, майбутнього лицаря рідної землі. Волелюбні, сильні духом козаки, готові були віддати своє життя за Батьківщину, були прикладом для наслідування й викликали почуття патріотизму. Збираючись на війну, чи у похід, вони не влаштовували театразілованих вистав, не співали воєнних гімнів, і не наймали спілкарів, як в інших військах, а подовгу молилися Богу, в ім'я якого, і за славу якого боролися. Ідея національного служіння Батьківщині – ідея самобутня, якої не було в давніх імперіях. Поставивши патріотизм, на рівень чесності, що веде до святості через акт жертвовної любові, козаки поєднували військову доблесть з мучеництвом за віру – здійснювати заповідь Христа, любові до ближнього. Тому головними завданнями, у процесі виховання молодого покоління були: основи православної віри, фізична підготовка, завдяки якій, як зауважив французький інженер і картограф Г. Де Боплан, українці були «...будовою тіла міцні, легко переносять холод і голод, спеку і спрагу, маючи міцне здоров'я, майже не знають хвороб, на війні невтомні, відважні, хоробрі...» [33, с. 171].

Що стосується освіти, то майже усі козаки вільно володіли грамотою, уміли читати та писати, розмовляли виключно українською мовою. У багатьох спогадах іноземців було здивування й прагнення, які саме чинники і якою мірою мали вирішальний вплив на формування такої відданості й вірності в побратимстві – аж до самозбуття й самопожертви. Ось до прикладу декілька

фрагментів записів іноземців, що подорожували територією України, та мали змогу споглядати та об'єктивно оцінити стан розвитку культури, освіти, виховання.

Данський посол Ю. Юст дивувався, що «...не лише українська шляхта, митрополит, а й ченці Києво-Печерської лаври мали високу освіту та культуру, європейську поведінку і розмовляли бездоганною латиною», і не вірив своїм очам, бачачи письменних селянок... Мешканці України живуть в добробуті і багато співають. Вони купують і продають усякого роду кам, не платячи жодних податків, крім невеликого до гетьманської скарбниці. Вони мають необмежену волю займатися, яким хочуть, промислом... В місті Немирів найбільша хата, о небо, чистіша за найбагатший палац у Москві. Місто Кролевець є велике, вулиці гарні, таких я ніде не бачив в Московщині, будови імпозантні, добре, з мистецьким смаком збудовані і дуже чисті а не такі як в Московщині. У козацькій країні всі благоденствують і всі живуть у розкоші, вони у всьому чистіші й чепурніші від московитів, а старшина – це розумні й виховані люди... Загалом життя в Україні зовсім інше, як у Московщині, і краще. Все населення козацької України відзначається великою ввічливістю і охайністю, вдягаються чисто і чисто утримують будинки» [33, с. 134-136], що свідчило про те, що в кожному селі в Україні була школа і в українських селах звичайні селянки, йшли до церкви з молитовником в руках, де здобували освіту.

Особливості трудового виховання, що було притаманним козацькому суспільству, зустрічаємо у записках англійського мандрівника Д. Маршалла: «Переїжджаючи через Україну, я відчував себе вільним і безпечним, як у першому-ліпшому англійському графстві, хоч тоді була війна з Туреччиною. Мене здивували багатства козацької країни – це скарб для Росії, а ще більше вразила загальна культура краю, країни добре загосподарьованої. Культура господарювання України стоїть на європейському рівні, і я ще не бачив такої країни, яка так дуже була схожа на найкращі провінції Англії... Україна має розвинене сільське господарство та промисли. Сучасне українське покоління – це моральний і добре вихований нарід, українські селяни – найкращі хлібороби в цілій Росії, а Україна, з огляду на скарби своєї природи, є найважливіша провінція Росії» [36, с. 56-57].

Німецький поет Ф. Гагедорна досить вдало передає прояви формування засад естетичного виховання, розвитку гармонії, творчої особистості та відзначає, що: «Козацькі думи можуть змагатися з найкращою французькою та іспанською поезією» [33, с. 169].

Нищення українства спостерігав Франсуа Массон, француз, який служив у московському війську протягом 1762-1807 років. Він писав у своїх мемуарах «Секретні спогади про Росію»: «Нація козаків зменшується через тиск на неї Росії. Хіба що якась щаслива революція позбавить її ярма... Дехто вважає їх ледве не росіянами, однак козаки не мають нічого спільного з росіянами... Вони в усьому цілком відмінні: вони вигадливіші, чесніші, менше звиклі до рабства, а рабство їх ще не цілком споганило... Козаки

не мають нічого спільного з московитами, за винятком грецької релігії та зіпсованої москвинами слов'янської мови. Їхні звичаї, їхній спосіб життя, хати, їжа – все цілком різне. Козаки є гарні, вродливі, спритні, щирі, чесні, хоробрі, не звикли до рабства. Якщо коротко – повна протилежність москвинам... Козацька нація тратить незалежність, яку вона мала перед об'єднанням з Росією... Тепер їхня прадавня республіканська конституція не існує, рівність між ними зникла. Російський уряд використовує козаків у своїх війнах, розбиває їхню територію і приєднує до російських провінцій, переселяє козаків в інші провінції, хоч союз козаків з Московщиною був вільний і умовний. Вся земля в Україні належала козацькій нації, і жодний чужинець, включно з москвинами, не міг оселитись там без дозволу козацької республіки» [33, с. 153].

Фельдмаршал Бургард-Крістоф Мініх у своїх повідомленнях наголошував: «Цар із вигодою використовує українських козаків проти турків, тому деякі відомості про них будуть, на мою думку, корисні. Запорожці – це є рід рицарів, котрі не допускають до свого товариства жінок, а коли з'ясується, що хтось з них має у себе жінку, то такий побивається камінням... Судовими справами запорожців займаються вибрані особи... Якщо в них трапиться крадіж і злодія захоплять на місці вчинку, то його негайно вішають за ребро» [33, с. 46], що є ознакою справедливості зі слів очевидця. Також описав Фельдмаршал Бургард-Крістоф Мініх добрі помисли та діяння, демократичні засади управління: «Хоч козаки володіють багатьма тисячами коней, які ходять табунами у відкритому полі, проте конокрадство у них майже не знане, бо таку крадіж вважає цей нарід непробачною. Усі лицарі мають право голосу при виборі гетьмана чи кошового, коли останній поводить невідповідно, його заміняють і вибирають іншого» [33, с. 48].

Отже, у козацьку добу було створено систему української освіти та виховання, тісно пов'язану із духом козацтва, побратимства, основою якої були принципи гуманізму, демократизму, народності, та української етнопедогогіки, а наведені вище свідчення, дають нам чітке розуміння, що педагогічна практика козацтва, не просто задовольняла скромні потреби народу в освіті, вона значно підняла планку української духовності, формуючи у значній частині народу та його підростаючого покоління вірність рідній землі, мові, традиціям, відродження національної свідомості. Вся система виховання підростаючої молоді була ціленаправленою на формування громадянина – патріота і лицаря, тому що, тільки ось такий громадянин здатний на жертвоне служіння власному народу, боротьбу за волю, за державу.

Уся наша історія – це час боротьби українського народу за власну самоідентифікацію, за власну державу, за власне почуття гідності. В основу системи національно-патріотичного виховання необхідно покласти ідею розвитку і захисту української державності, як консолідуючого чинника становлення й успішного завершення формування українського суспільства та української політичної нації. Важливу роль у просвітницькій діяльності має посісти відновлення збереження і пропаганда історичної пам'яті,

зокрема про тривалі державницькі здобутки української культури, традиції України. Вивчаючи славні сторінки історії варто звертати увагу на те велике і світле, що підносить наш народ до вершин цивілізації, визначає його заслуги перед людством. Адже українці – єдина в світі козацька нація. На всіх етапах становлення український народ демонстрував високий національний дух і прагнення жити вільно і незалежно, у мирі та злагоді з іншими народами

Вивчення історії власного народу, величини надбань його культури, ось, як головний вектор національно-патріотичного виховання молоді у наш час. На сучасному етапі розвитку національної освіти, зважаючи на виклики часу, нашим завданням є переймати й пропагувати тільки позитивні й героїчні якості, що були притаманні нашим предкам, та відкидати усе негативне, що суперечило кодексу козацької гідності та честі. В основу системи національно-патріотичного виховання повинна бути покладена ідея зміцнення української державності, як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства, формування патріотизму у молоді, шанобливого ставлення до пам'яті жертв московсько-царського, комуністичного й тоталітарного режимів України, трагічні наслідки колонізації України радянським режимом, зокрема жертв Голодоморів – 1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 рр., прикладу мужності та героїзму активних учасників національно-визвольної боротьби українців протягом багатьох століть, захисників державних кордонів від ворога-окупанта, що є вартовими справедли-

вості, несуть ідею вільної, демократичної країни, гуманістичних настроїв у суспільстві.

Вибух етнопатріотичної активності вимагає від усіх учасників суспільно-політичного процесу відповідної соціальної, політичної і культурної практичної політики, що ґрунтується на комплексній інтегруючій системі знань про Україну та українство, здобутках вітчизняної педагогічної та етнологічної наук у галузі виховання студентської молоді в Україні. За умов сучасної політичної нестабільності, моральної кризи в суспільстві, антиукраїнської політики сусідніх країн проблема виховання студентської молоді свідомими громадянами України, що обізнані як з історією своєї Батьківщини, так і з особливостями матеріальної і духовної культури, духовно-моральної та суспільно-політичної спадщини свого народу, є особливо важливою. Позитивний досвід розвинених країн Європи та Сходу щодо національно-патріотичного виховання молоді переконливо свідчить про дієвість етнопатріотичного чинника в системі виховання студентської молоді і необхідність його врахування в процесі формування національної і політичної свідомості молоді.

Завжди потрібно прагнути до збереження свого, національного, окремішнього й самобутнього, особливо мови й культури, що об'єднує громадян своєї країни-України у своїх думках, помислах та діяннях, створює цілісну систему, що базується на народно-педагогічному досвіді, сприяє національно-патріотичному вихованню молоді наразі, і майбутніх поколінь згодом.

Список літератури:

1. Бандера С. А. Перспективи Української Революції: Репринтне вид.— Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1998. – 656 с.
2. Блонский П. П. О национальном воспитании / П. П. Блонский – М.: «Типолитография И. Н. Кушнерев и Ко», 1915. – 40 с.
3. Ващенко Г. Г. Підручник для виховників і українських родин / Г. Г. Ващенко – Торонто, 1976. – 208 с.
4. Волошина Н. Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури: Посіб. для вчителів / Н. Й. Волошина. – Київ: Радянська школа, 1985. – 104 с.
5. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский – М., 1991. – 389 с.
6. Грушевський М. С. Історія України-Руси / М. С. Грушевський. – Київ: Наукова думка, 1994. – 736 с.
7. Донцов Д. Націоналізм / Д. Донцов – Лондон: Українська видавнича спілка, 1966. – 363 с.
8. Дуров Н. П. Записки и проч. труды фельдмаршала Миниха / Н. П. Дуров // Русская старина, 1872. – Т. 6. – № 9.
9. Духнович А. В. Народная педагогика в пользу ученых и учителей / А. В. Духнович – М., 1856. – 112 с.
10. Зубченко С. П. Проблеми і перспективи національного виховання студентської молоді // Українська освіта у світовому часопросторі. Наукове видання. – К., 2009.
11. Іван Франко у творенні національної ідентичності: зб. наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М.; К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. – 400 с.
12. Капська А. Й. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання): Навч. посіб. / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола; ред.: І. Зверева, Г. Лактіонова; Християн. дит. фонд. – К.: Наук. світ, 2001. – 129 с.
13. Котляревський І. П. Повне зібрання творів / І. П. Котляревський – К.: Наук. думка, 1969. – 510 с.
14. Куліш П. Твори. – Львів, 1909. – Т. III. – 345 с.
15. Липинський В. К. «Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму» / В. К. Липинський – К.: Київ-Філадельфія, 1995. – 470 с.
16. Митрополит Іларіон (Огієнко І.) Навчаймо дітей своїх української мови / І. Огієнко – Вінніпег, 1961.
17. Мономах В. Поучення // Літопис руський // За Іпатським списком переклав Л. Махновець. – К.: Дніпро, 1989.
18. Чернега П. М., Луцкая В. І., Телегуз А. В. Українська етнопедagogіка – наука про зміст, принципи й методи народної педагогіки українців // Основні напрямки формування професійних якостей фахівців виховної роботи у збройних силах України. – К., 2012. – С. 65–67.
19. Чернега П. М., Шахрай Т. О. Концепція нації в сучасній системі освіти // Українська освіта у світовому часопросторі. Наукове видання. – К., 2009.
20. Петлюра С. В. Народе український: вибрані статті, листи, документи / С. В. Петлюра – Харків: Лівий берег, 1992. – 152 с.
21. Пилип Орлик. Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорозького [Електронний ресурс] / Пилип Орлик – Електрон. текст. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/articles/history/1710cnst.htm. – Загол. з

- екрану. – Мова: укр. – Електрон. версія конституції. – Перевірено: 17.06.2010. Переклад першої Конституції України на сучасну українську мову.
22. Русова С. Ф. Вибрані педагогічні твори / С. Ф. Русова – Київ, «Освіта», 1996. – 303 с.
 23. Синиця І. О. З чого починається педагогічна майстерність / І. О. Синиця. – К.: Рад. шк., 1972. – 167 с.
 24. Сковорода Г. С. Повне зібрання творів. В 2-х т / Г. С. Сковорода – К.: Наукова думка, 1973. – Т. 1. – 531 с.
 25. Стельмахович М. Г. Народна педагогіка / М. Г. Стельмахович – К.: Радянська школа, 1985. – 312 с.
 26. Сухомлинский В. А. Мудрость родительской любви / В. А. Сухомлинский – М.: Мол. гвардия, 1988. – 304 с.
 27. Сявавко Є. І. Українська етнопедагогіка в її історичному дозвіллі / Є. І. Сявавко – К.: Наукова думка, 1974. – 151 с.
 28. Українка Л. Зібрання творів у 12 т / Л. Українка – К.: Наукова думка, 1975.
 29. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні / К. Д. Ушинський // Твори: у 6-ти томах. – К. 1954. – Т. 1. – К.: Радянська школа, 1983. – 488 с.
 30. Франко І. Я. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1976-1986. Довідковий том / Упоряд.: О. Я. Безпальчук та ін.; Ред. О. О. Білявська. – 1988. – 328 с.
 31. Франко І. Я. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1976-1986. Довідковий том / Упоряд.: О. Я. Безпальчук та ін.; Ред. О. О. Білявська. – 1988. – 328 с.
 32. Чижевський Д. І. Філософські твори: У 4 т. – К.: Смолоскип, 2005.
 33. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть / В. Ю. Січинський. – К.: Довіра, 1992. – 255 с.
 34. Шевченко Т. Г. Буквар південноруський 1861 / Т. Г. Шевченко – К.: Веселка, 1991. – 63 с.
 35. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів: У 12 т. / Редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2001. – 600 с.
 36. Marshall Joseph. Travels through Holland, Flanders, Germany, Denmark, Sweden, Lapland, Russia, The Ukraine, and Poland, in the Years 1768, 1769 and 1770... The present State of those countries... Vol. 1-4. – London, Printed for J. Almon. 1772-1776. Vol. 3.

Чернега П.М., Пасичник Д.И.

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова

НАЦИОНАЛЬНО-ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ – ОСНОВА ГЕНЕРАЦИИ УКРАИНЦА XXI ВЕКА

Аннотация

Анализируется актуальность формирования нового сознательного поколения, украинцев XXI ст., воспитания молодежи в национально-патриотическом духе, необходимость развития национального образования, наполнения ее содержания героической историей, богатой культурой нашего народа, уважением к государственному языку, народным символам и традициям. Рассматривается национально-патриотическое воспитание, как основа формирования украинского менталитета, весомого фактора сохранения и укрепления национальной идентичности формирования высокообразованных, всесторонне развитых, духовно богатых и моральных граждан независимой Украины.

Ключевые слова: культура, национальное воспитание, патриотизм, этнопедагогика, идентичность, украинский народ.

Chernega P.M., Pasichnyk D.I.

National Pedagogical M.P. Dragomanov University

THE NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION IS THE CORE OF UKRAINIANS' GENERATION OF THE XXI CENTURY

Summary

The topical in the information flag-waving is the question of forming a new conscious generation, Ukrainian generation of the XXI century and also youth education in the national-patriotic direction. It is important to create the conditions of the national education development in which the system of education and teaching is based on the ideas of the Ukrainian heroic history, the abundant culture, the nation's customs, the knowledge of the state language and literature, the respect for national symbols. The improvement of a number of virtues and personal qualities were inherent to the real Ukrainian and distinguished us as an unique nation among other ethnic groups. In the article is observed the national-patriotic education as the basis of the Ukrainian mentality. The article is discussed the formation of a original system of education to generate the highly educated, the comprehensively developed, the spiritually rich and moral citizens of an independent Ukraine.

Keywords: culture, national education, patriotism, etnapedagogy, identity, ukrainians.